

A SZAKKÉPZÉSI RENDSZER MUNKAPIACI ILLESZKEDÉSÉNEK KÉRDÉSEI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A PERIFÉRIKUS TÉRSÉGEK LESZAKADÓ TÁRSADALMI CSOPORTJAI ESETÉBEN MAGYARORSZÁGON

Velkey Gábor Dániel *, Sós Tamás **

* Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont (Békéscsabai Kutatócsoport),
Gál Ferenc Egyetem

** Kodolányi János Egyetem

Kulcsszavak: szakképzési rendszer; munkapiaci illeszkedés; társadalmi-területi egyenlőtlenség; periferia

Az elmúlt tíz év szakképzési rendszert érintő radikális reformjai Magyarországon az ún. duális képzés modelljének erősítésével a képzések közvetlen munkaerőpiaci illeszkedésének elősegítésére helyezték a legnagyobb hangsúlyt. Elemzésünk az NKFI-6-K-125110 számú kutatási projekt („A szakképzés munkapiaci illeszkedésének területi és ágazati jellemzői, kiemelt figyelemmel a periférikus térségekre és a korai iskolaelhagyás problémájára”, 2017–2021) keretében végzett empirikus kutatási eredményekre (statisztikai adatok, országos adatgyűjtések és több mintaterületen végrehajtott részletes esettanulmányok) támaszkodik. Munkánk során a strukturális változásokra koncentráló vizsgálatokból többnyire kimaradó területi szempontokat kiemelt fontosságúnak tekintetjük. Vizsgálataink szerint ugyanis a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelésében a társadalmi, strukturális problémákat felerősítő fokozódó területi hátrányok szerepe döntő fontosságú. Tanulmányunk ezért a szakképzés és a gazdaság széles értelmezett kapcsolatrendszerére koncentrálna vizsgálja, hogy (1) A gazdasági kapcsolatok szerepének lényeges erősítése és a munkáltatói érdekek közvetlen érvényesülése miként hat a tanulók azon kognitív készségeire, amelyek széles körben konvertálható tudást biztosítva a hosszabb távú munkaerőpiaci sikeresség szempontjából kiemelkedő jelentőségűek? (2) A gazdasági szereplők bevonása a gyakorlati képzésbe mennyiben segíti a tanulók végzés utáni elhelyezkedését, a duális képzésszervezés mennyiben jelent közvetlen utat a szakképzés és a foglalkoztatás között? (3) Milyen jellemzők, sajátosságok figyelhetők meg a gyakorlati képzés szervezésében, a gazdasági szereplők bevonásában és a végzett fiatalok elhelyezkedésében gazdasági ágazatok, a gazdasági szervezeti struktúra és a képzési szintek szerint? (4) A gazdaság térbeli egyenlőtlenségei milyen területi különbségeket eredményeznek a gyakorlati képzés megszervezésében és az elérhető szakképzési szolgáltatások ágazati, területi rendszerében? (5) A periférikus, elmaradott térségek leszakadó társadalmi csoportjaiba sorolható diákok képzési, foglalkoztatási, és mobilitási (társadalmi és területi) esélyei hogyan alakultak a reformok hatására?